

ÚJHELYI KÖRKÉP

2020. XXIX. ÉVFOLYAM 6. SZ. JÚNIUS

SÁTORALJAÚJHELY VÁROS KÖZÉLETI LAPJA

NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

A TRIANONI BÉKEDIKTÁTUM 100. ÉVFORDULÓJÁNAK ORSZÁGOS MEGEMLEKEZÉSÉT TARTOTTÁK SÁTORALJAÚJHELYEN

Június 6-án Sátoraljaújhelyen, a Magyar Kálvárián tartották meg a trianoni békediktátum 100. évfordulójára szervezett országos nagyrendezvényt. A programot a Duna Televízió élőben közvetítette, a meghívottak között főméltóságok, a hazai politikai, gazdasági elit tagjai, a megyei önkormányzat képviselői, a térség polgármesterei, számos sátoraljaújhelyi polgár volt. Az ünnepi beszédet Orbán Viktor miniszterelnök mondta, aki eredetileg a közadakozásból épült Turul-szobor átadására érkezett volna városunkban. Az előkészítő bejárások során tapasztalták meg a miniszterelnökség munkatársai, és maga a kormányfő is, hogy a Magyar Kálvária önmagában is méltó helyszín a centenáriumi megemlékezéshez. Így esett a választás városunkra, és lett az országos program helyszíne a Szár-hegy. A műsor reggel 10 órakor kezdődött a Kálvária kapujánál. Szamosvölgyi Péter polgármester, Dr. Hörcsik Richárd országgyűlési képviselő és Szajkó Gábor a Patrónus Alapítvány elnöke fogadta a kormányfőt és feleségét.

Szamosvölgyi Péter köszöntőjében megfogalmazta mindazt, ami az „ujheli” embereknek a mindennapok része, és összefügg hazánk megcsonkításával.

Tisztelt Ünneplő Jelenlévők!

Aktuális a kérdés: 100 évvel ezelőtt mit veszített az ország, a város? Tudjuk. A megyét, a megyeszékhelyt, a jövőjét. De a reményt nem veszítette el! Nem adták fel és az országban, s Újhelyben is fejlődés indult. Szinte megmagyarázhatatlan módon. Orbán Kálmán polgármester irányításával új színház épült, közvilágítás bővült, bank, csatorna-rendszer készült. Csak azért is! Így voltak ők és vagyunk ezzel mi is! S ebben az időszakban Szepessy Bódog kezdeményezésére megépült a Magyar Kálvária a 14 stációval, a 100. országzászló és a Szent István kápolna. Mementójaként egy a nagyhatalmak által elhibázott döntésnek és hazánk, városunk porba tiprásának. Mégis megmaradtunk és itt élünk, a Rákócziak, Kazinczy, Kossuth és Andrássy Gyula földjén és büszkék vagyunk múltunkra, jelenünkre, a 759 éves városunkra. Húsz évvel ezelőtt megfogalmazódott egy gondolat: Küldetésünk van a külhoni magyarság ifjúságának összefogása. Ezért szervezzük évről-évre a 8 ország-1 nemzet táborát, nálunk kiemelkedően magas a honosítások száma, ezért örülünk nagyon a Rákóczi Tábor és Rendezvényközpont ide-településének.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mai napon ez a zarándokhely egy új értékkel bővült. Szemmel láthatóan, kézzel foghatóan elkészült a magyarság ősi jelképének, a kerecsen sólyomnak, a turulmadárnak a szobra. Köszönet Szajkó Gábor úrnak a Patrónus Alapítvány kurátorának az elképzelésért, annak a megvalósításáért, de elsősorban azért, hogy ez a munka közadakozásból valósult meg, mint annak idején. Sátoraljaújhely Város Önkormányzata elsőként állt az ügy mellé. Nem győzöm kiemelni mindazoknak elismerésemet, akik adományoztak. A sokból vagy a kevésből, de adtak, mert az ügyet fontosnak tartották. Gratulálok Matl Péter Magyar Örökség díjas szobrászművésznek és kollégáinak, az alkotásáért, akik hónapokig végezték a munkájukat. A mai nap emlékezés és ünnep. Emlékezés a méltatlan Párizs melletti békediktátumra, a szétszakitottságra és a szomorúságra. De ünnep, mert megmaradtunk, hogy sikeresek vagyunk, hogy kezet nyújthattunk a környező népeknek és végre olyan Kormányunk van, aki kiáll a határon belül és túl élő honfitársainkért, hiszen összetartozunk.

Tisztelt Vendégeink!

Mi egy végvár vagyunk 260 km-re az ország szívéből, a keresztény nemzeti kultúra őrzőjeként. Akkor is előre mentünk, mikor más hátra futott vagy egyhelyben állt. Miniszterelnök Úr! Volt kitől példát venni, attól, aki nem azt mondta, hogy előre, hanem azt, hogy utánam!

*Ez az emlékpark a kőbe vésett fájdalom. A turul viszont ettől eltérően egy felhívás, egy szimbólum, mely reményt és bizakodást ad, hogy az itt élők akarata, ereje meghozza a sikert. Kelet felé tekint, hiszen nem felejthetjük kik voltunk, honnan jöttünk, hová tartunk és mi az örökségünk. 1945 után lerombolták a Magyar Kálváriát, mégis újjá épült. És most gyarapodott is egy alkotással. Pontosan úgy, ahogyan a város, ahogyan az ország is. Ma is joggal mondhatja mindenki, ahogy Kossuth Lajos mondta: „...**büszke vagyok arra, hogy magamat újheli magyar embernek nevezhetem.**” Büszkék vagyunk arra, amit elődeink tettek, de arra is szeretnénk, amivel mi járulunk hozzá hazánk jövőjéhez.*

Szamosvölgyi Péter
2020.06.06.

FOLYTATÁS A 3. OLDALON

Fotók: az MTVA engedélyével

ÚJ MENTŐAUTÓ
A VÁROSBAN

2

NYITÁS COVID-19
UTÁN

3

ÜNNEPELTEK A
PEDAGÓGUSOK

4

HÁT OLY RETTENE-
TES A MAGYARSÁG
BÜNE?

6

ÚJHELYI MOZAIK

GYORSABBAN BUDAPEST FELÉ

A decemberi menetrendváltozással elérhető lesz a napi, egy pár IC járat Budapest és Sátoraljaújhely között. Dr. Hörcsik Richárd országgyűlési képviselő hosszan tárgyalt a MÁV szakemberivel, azután, hogy a tervezett vasúti menetrendről információkat kapott. A vasúti pálya villamosítása után a cél, hogy a zempléniek minél gyorsabban közelítsék meg a fővárost vonattal, és újra használják is azt. Ezért nem fejeződtek be a tárgyalások, további IC járatokat szeretnének igényelni a térség számára.

ÚJRA HASZNÁLHATÓ A NYITHATÓ TETŐ

Zárt térben, de a csillagos ég látványa mellett élvezhetnek egy-egy színházi darabot a Latabár Színház nézői. A sok éve használaton kívül lévő nyitható tetőszerkezetet is megjavították a művelődési ház felújítási pályázatából. A funkciója elsősorban szellőztetés miatt fontos, de akár dramaturgiai elemként is használni lehet majd egy-egy produkcióban azt mechanikusan mozgatható szerkezetet, mellette pedig a nézőtér felől látható kovácsoltvas szerkezet önmagában is szép látványt nyújt.

NYÁRI DIÁKMUNKA SÁTORALJAÚJHELYEN IS

3 milliárd forintos keretből idén is lesz nyári diákmunka program. A tanulók munkavállalását támogató akcióban nappali tagozaton tanuló 16 és 25 év közötti fiatalok vehetnek részt. A sátoraljaújhelyi önkormányzatnál július és augusztus hónapban lehet majd dolgozni napi 6 órában, a turizmus és mezőgazdaság területén dolgozó vállalkozások 8 órában is foglalkoztathatják a fiatalokat. Az önkormányzati diákmunkára a polgármesteri hivatalban, az aljegyzői irodában lehet jelentkezni.

ÚJ MENTŐAUTÓ

Új autót kapott a sátoraljaújhelyi mentőállomás. A mentőgépkocsi része az Országos Mentőszolgálat flotta csere programjának, de a beszerzéshez a sátoraljaújhelyi önkormányzat is adott támogatást. Ahogy segítette az egyéb eszközvásárlást is, így további 5 millió forintért egy mellkas kompressziót segítő, életmentő orvosi eszköz is került a kocsiba.

ÚJRA TÁMOGATÁST KAP A SZLOVÁK ISKOLA

A sátoraljaújhelyi szlovák iskola nagyobb léptékű fejlesztése néhány éve fejeződött be. Az oktatási intézmény épületeit szigetelték, és kicserélték a régi nyílászárókat. Az egyedi formavilággal rendelkező épületgyűtesen még mindig akad renoválni való, így most az elmúlt esztendő 330 milliós forintos támogatása mellé újabb 17 millió forintot ad a magyar állam. Erről június közepén Rudabányácskán tartott sajtótájékoztatóján beszélt Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár.

SZÚNYOGÍRTÁS MÁSKÉPP

A szúnyoggyérítés technikáján változtat az a jogszabály, amely 2020-tól megtiltja a kifejlett rovarok légi, kémiai irtását. Helyette a korábban is alkalmazott biológiai szerek használata lép, amely a lárvákat öli, és kíméletes a környezetre is. Sátoraljaújhelyen eddig mindkét módszert alkalmazták, most már csak biológiai légi és földi irtás lesz. Az előbbi esetben fontos, hogy időben szórják ki a szert a vizes élőhelyekre, a fűstsórásos gyérítést pedig gyakrabban kell majd megszervezni, aminek hátránya, hogy csak ott hatásos, ahová köd eljut.

Összeállította: Kassai-Balla Krisztina
Fotó: ZTV

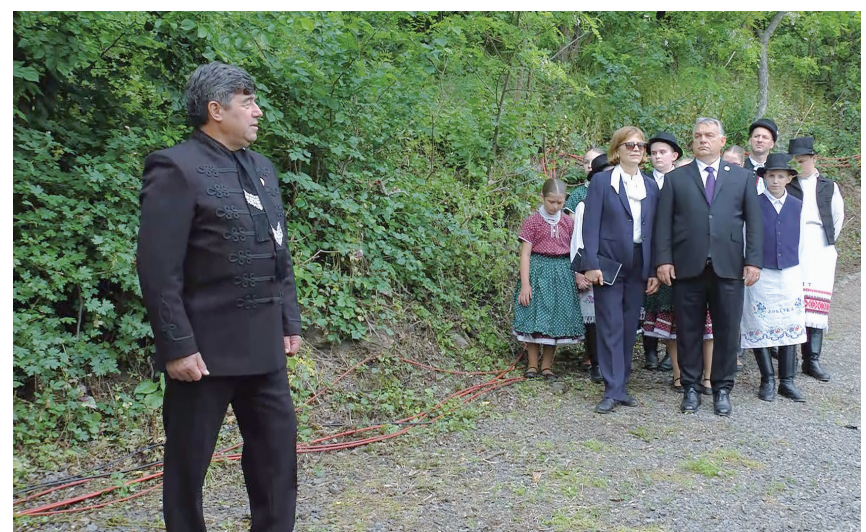
NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

FOLYTATÁS

A köszöntés után a Turul-szoborhoz sétált a menet, ahol katonák segítségével Matl Péter szobrásszal együtt avatták fel a 896 cm magas alkotást, amelyet a honfoglalási emlékműhöz hasonló technikával készítettek el. A terméskő szobor a felvidék felé néz, és egyszerre juthat eszünkbe róla a turul madár, és a magyarok védelmező anyaga.

Az avatást követően Orbán Viktor és Lévai Anikó, valamint a meghívott vendégek végig járták a 14 stációt. A bástyáknál a Nemzeti Színház színészei szavaltak, a magyarság trianoni fájdalma feldolgozó költemények, és beszédek részletei hangzottak el.

Fotók: az MTVA engedélyével

A miniszterelnök a 100. országgyűlésénél mondott beszédet.

Részlet az ott elhangzottakból:

Ismerjük a stációkat. A sátorlajújhelyi Magyar Kálvária fájdalmas stációit is ismerjük. Mégis újra járjuk a keresztutat. Gyógyírt, vigaszt, reményt és biztatást akarunk. Tudjuk, hogy ezt csak a keresztút végén kaphatjuk meg. Csak így és itt emelkedhetünk a fájdalom fölé. Oda kell feljutnunk, ahol minden megvilágosodik, és minden értelmet nyer. Fel kell jutnunk oda, ahonnan megláthatjuk a jövőt. Ezért vagyunk ma itt. A magyaroknak ezredéves magasságban van a történelem horizontja. Innen szét lehet tekinteni, innen messzire lehet látni. Jobbra Kassa, arra Szatmárnémeti, mögöttünk Munkács. Ha nem a szemünkkel nézünk, hanem a szívünkkel, még messzebbre is elláthatunk. Vissza, egészen az idők kezdetéig. Látjuk, amint a nagy sztyeppe vándorló népeinek szárai eltűnnek és odavesznek a történelem porfelhőiben. Látjuk, hogy mi, magyarok se el nem tűntünk, se oda nem veszünk, hanem a latin, a germán és szláv népek gyűrűjében, különálló minőségünket megőrizve hazát alapítottunk. Megnyitottuk szívünket a kereszténység előtt, Isten ígését meghallottuk, megfogadtuk, és államszervezésünk alapjává tettük. Ahogy meg van írva: „Vésd az emlékezetedbe, hogy minden ember azonos állapotban születik, és hogy semmi sem emel fel, csakis az alázat, semmi sem taszít le, csakis a gőg és a gyűlölet.” Ma is ezen a fundamentumon áll a hazánk. A nyugati birodalmi rohamokat rendre kivédjük. A keleti pogányok pusztító csapásait kihevertük. Nekünk sikerült, ami a többi sztyeppei népnek nem. Kiharcoltuk, megszerveztük, magunkhoz igazítottuk és megtartottuk helyünket Európában. Négy száz éven át, négy trianonnyi időn keresztül erős és független állam volt a magyar. Azután három száz éven át, három trianonnyi időn keresztül küzdöttünk az Oszmán Birodalom ellen. Mélyen bent, a Balkánon, aztán a déli végeken, majd visszahátrálva a Kárpát-medence szívében. És bár Buda másfél trianonnyi időn át török kézen volt, rajtuk mégsem tudtak átgázolni. Majd elbukott felkelésekkel és szabadságharcokkal súlyosított kétszáz év, két trianonnyi idő után mégis egy nagy európai birodalom társnemzeteként léptünk be a XX. század kapuján.

Tisztelt Emlékezők!

A következő évtized nem fogyatkozásról és nem veszteségekről, hanem gyarapodásról és országépítésről szól majd. A világ mozgásban van. A változások tektonikusok. Az Egyesült Államok nem egyedül ül már a világ trónján, Eurázsia gözerével épül újra, az Európai Uniók eresztékei recsegnek, és most egy szaltó mortáléval reméli megmenteni önmagát. Keleti szomszédunk lába alatt remeg a föld. A Balkán is tele van válaszára váró kérdésekkel. Új rend van születőben. A mi világunkban, a mi életünkben is nagy változások dörömbölnek a kapunkon. Országvesztéseinket kivédhetetlen sorscsapásoknak láttuk évszázadokon át. Az utolsó száz évben is. Saját erő híján vártuk, hogy a legendák ködéből érkezzen egy csodálatos felmentő sereg, amely fordít egyet a magyarok sorsán. Tekintsünk végig a száz év történelmére. Értsük meg az elmúlt tíz év változásának mélységeit. Ne ijedjünk meg attól, amit látunk: mi vagyunk azok, akikre vártunk. Igen, mi vagyunk azok, akik megfordítják Magyarország sorsát. Remélhetjük, hogy a mi nemzedékünk, a negyedik trianoni nemzedék még beteljesíti küldetését, és egészen a győzelem kapujáig fogja vinni Magyarországot. De a döntő ütközetet az utánunk következő, az ötödik trianoni nemzedéknek kell megvívnia. A végső lépéseket nekik kell megtenniük. Ahogy meg van írva: „Vegyetek erőt magatokon. És legelőször is. A legegyszerűbb dologhoz lássatok – Adódjatok össze, Hogy roppant módon felnövekedvén, Az Istent is, aki végtelenség, Valahogyan megközelítsétek.” Nem lesz se könnyű, se egyszerű, de megéri majd. Nagy idők várnak rátok. Készüljétek, minden nap készüljétek. Magyarország mindenek előtt, a Jóisten mindannyiunk fölött.

Hajrá, Magyarország, hajrá, magyarok!

Összeállította: Kassai-Balla Krisztina
(Beszéd: Polgármesteri Titkárság Su, Miniszterelnöki Kabinetiroda)
Fotó: Duna Tv engedélyével

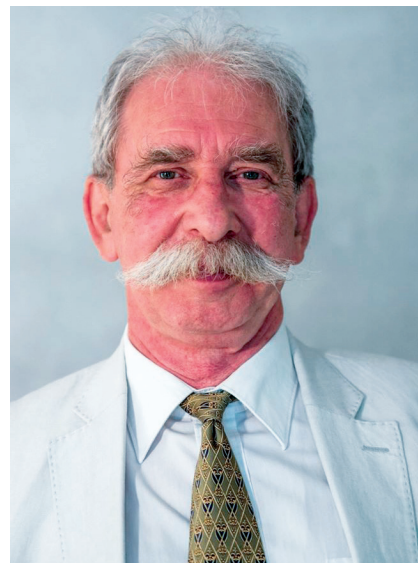
BÚCSÚZUNK

2020.május 22-én elhunyt Christa Gebel, az „Ungarnhilfe Haar” korábbi elnöke, Sátoraljaújhely díszpolgára. Christa Gebel 1990-ben alapított segélyszervezetet Németországban, tevékenységüket a Máltai Szeretetszolgálat keretében folytatták. Ekkor került kapcsolatba a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal, és Nagy-Bozsoky József helyi vezető segítségével több millió forint értékben támogatta a helyi kórházat, szociális intézményeket, és az idősek otthonát. Az elmúlt évek alatt több alkalommal járt a városban, ahol barátokra lelt. Utoljára 2016-ban járt Sátoraljaújhelyen, akkor úgy fogalmazott, hogy jó érzés volt neki látni megnyitni fejlődött a város, és, hogy ebben neki is része lehetett. Szervezete máig szervez segélyszállítmányokat Magyarországra. Christa Gebel önzetlen munkáját hazájában és Magyarországon is többször elismerték. 2015-ben a Magyar Érdemrend tiszti keresztjét is megkapta. Gebel asszony a koronavírus-járvány idején hunyt el, így a sátoraljaújhelyi delegáció nem tudott ott lenni a temetésén Haarban. A város soha nem felejt el az itt élőkért tett szolgálatait. Nyugodjon békében!

Életének 71. évében 2020. június 26-án elhunyt Radványi György, Ybl Miklós-díjas építőművész, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) levelező tagja, Sátoraljaújhely díszpolgára. Radványi György 1949. augusztus 4-én született Ózdon, 1973-ban szerzett építészmérnöki diplomát, 1986-tól vezető tervező volt, 2011-ben főépítési vizsgát tett. A Műegyetem címzetes egyetemi tanáraként, illetve Sátoraljaújhely és Füzér főépítészeként is dolgozott. Sátoraljaújhelybe haza járt, és nem csak ismerte Tokaj-Hegyalja építészeti örökségét, de mindig törekedett annak megőrzésére. A 2000-es évek elején egyetemi tábort szervezett ide, ahol a város régi kapuinak megőrzésére tettek kísérletet. Számos helyen publikálta, tanította a városfejlesztés, városépítés, és a történelmi építészeti örökség megőrzésének lehetőségeit, útját. Alkotói életműve Sátoraljaújhely és Széphalom általa tervezett épületeiben teljesedik ki, melyek közül kiemelkedik a Kazinczy emlékhely kertjében megépült

Magyar Nyelv Múzeuma. Haláláig aktívan dolgozott, legutóbb Sátoraljaújhely településképi arculati kézikönyvének összeállításában vett részt. Munkásságát számos elismeréssel jutalmazták: 1988-ban az Év Lakóháza-díjat kapott, 1998-ban Ybl Miklós-díjjal tüntették ki, 2008-ban Sátoraljaújhely díszpolgára lett, 2010-ben pedig Möller István Jubileumi emlékérmét vehetett át. Nyugodjon békében!

ÜNNEPELTEK A PEDAGÓGUSOK

A veszélyhelyzet elmúltával megtartották a városi pedagógusnapot. Iskolánként néhány meghívottal, és az arany, gyémánt és vasediplomák átadása nélkül, kisebb körben a díszteremben ünnepelték az újhegyi tanárokat, tanítókat, óvónőket. A polgármesteri köszöntő után a **Városi Nevelői Díjakat** adták át. Ezt az elismerést idén Ujjné Schneider Hedvig nyugalmazott általános iskolai tanár vehette át. Ujjné Schneider Hedvig 2016-ban, 40 év munkaviszony után ment nyugdíjba. A magyar-történelem szakos pedagógus, aki pályája nagy részében a Petőfi Sándor Általános Iskolában tanított az elmúlt évek alatt folyamatosan képezte magát. 1998-ban „ének-zene-tánc integrálhatósága”, 1999-ben „emberismeret tanítási felkészítés”, 2000-ben „mazsorett oktatói tanfolyam”, 2004-ben „kulturális menedzser” főiskolai szakképesítést szerzett, valamint 2008-ban a „nem szakrendszerű oktatásban az olvasás és szövegértés és tanulási kompetencia fejlesztése” képzést is abszolválta. 2010 és 2016 között a magyar-történelem munkaközösség vezetője. Mindezek mellett felsorolni is nehéz mennyi tanórán kívüli tevékenységben segítette, ösztönözte a gyerekeket. Szervezett tábort, és mazsorett csoportot, volt tűzoltó- és polgárvédelmi szakkör vezető, elindította a városi himnusz és szózatmondó versenyt, szervezett diákönkormányzatot, és számos városi ünnepségre készítette fel diákjait. Igazi lokálpatrióta, akire mindig számítani lehet. Az Intervox Női kar egyik alapítója, a Holdfény Kulturális Egyesület

letnek és a Magyar-Lengyel Baráti Társaságnak az elnöke. A kulturális bizottság külsős tagjaként ötleteivel ma is aktívan segíti a helyi közművelődést. Az általa vezetett civil szervezetek programjaira sokan kíváncsiak. Ma is aktív, és két unokája mellett, amikor csak tud, jelen van a városi programokon, a fiatalok iránti elköteleződése töretlen.

„Fontos, hogy a gyerekek megvalósítsák önmagukat. Ennek helyét lehet adni, akár még irodalomórán is, a művészetekben pedig feltétlenül. A mazsorett csoportomban így

mindig adok lehetőséget a lányoknak, és csodás koreográfiák születnek. Nagyon szeretem a gyerekeket, így soha nem vagyok olyan fáradt, hogy kihagyjak egy városi programot, vagy felvállaljak egy újabb saját rendezvényt. Annyi életmódot ad, ami megéri a fáradságot. Mindig menni kell, és csinálni kell, szeretettel.”

Szintén **Városi Nevelői Díjat és Miniszteri Elismerő Emlékérmét** vehetett át Oroszné Kovács Judit óvodapedagógus. A tagintézmény-vezető, óvónő 40

évig szolgálta a városi kisgyermeknevelést ügyét, az első munkahelye az Esze Tamás Úti óvoda volt, ahol 25 évig dolgozott. Szakmai munkájában három alapelve vezérelte kezdettől fogva: a gyermekközpontúság, a nyitottság és a megújulásra való képesség. Egy évtized alatt számos szakképesítést és oklevelet szerzett meg, amely elsősorban a vezetői feladatokra, az óvodai programok kidolgozására jogosította fel. 2015-től vezető mesterpedagógus szaktanácsadóként, mentorállási feladatokat látott el. Szaktanácsadói munkáját a mai napig végzi. Munkájának egyik központi eleme a megújulás volt:

„Ahhoz, hogy a mostani gyerekeket, megfelelően tudjuk nevelni, elengedhetetlen volt, hogy képezzük magunkat. A mostani óvodáskorú gyerekek sokkal gyorsabb világban élnek, más a hozzájuk fordulás módszere. Így nem volt más út, mint szakmailag fejlődni. Ez az alapja a munkánknak, a gyöke pedig a szeretet, ami a pályán tartja az embert 40 éven át.”

Az Emberi Erőforrások Minisztere által adományozott Pedagógus Szolgálati Emlékéremben részesül még, és a díjat a városi pedagógusi napon vehette át Árvai Ernőné és Nagyné Géresi Erika óvodapedagógusok. Gratulálunk valamennyi díjazottnak!

Fotó: Molnár Márk Gergely
KLMK
ZTV

Jót 's jól!

A Magyar Nyelv Múzeuma rovata

HAGYOMÁNYOS ÍRÓESZKÖZÖK

Gyakorlati tudnivalók a hagyományos íróeszközök használatáról. A mindennapi életben egyre kevesebbet írunk kézzel, ezzel szemben a kalligráfia, vagyis a kézzel való szépírás művészete újra „divatba jött”. A modern eszközök mellett egyre nagyobb teret hódít a hagyományos íróeszközök használata – mint például a mártogatós toll. A **mártogatós toll** két részből áll: tollszárból és tollhegyből. A tollszár általában fából (manap-

ság műanyagból) készül(t), a tollhegy fémbe – többféle méretű és kialakítású létezik. Pompeji városának romjai között találták az első fémbe készült tollhegyet, valójában 1811-ben kezdődött meg a gyártása Angliában, használata pe-

dig rövid időn belül széles körben elterjedt. Az eszköz használatához **tinta** szükséges. Tintát körülbelül 5000 éve használnak, a történelem során különféle anyagokból készítették. Manapság bármilyen színű tintát beszerezhetünk, vízben oldódót, vízben nem oldódót – megfelelő fedőképességgel. A hagyományos eszközökkel való írásnál gondosan meg kell választanunk a **papír** minőségét. A fénymásoló papír nehezebben szívja magába a tintát, könnyen szétfolyik rajta, gyakorlásra azonban tökéletesen alkalmas. Érdemes jobb minőségű, vastagabb papírlapokat használni, mely valamilyen különlegesebb alapanyagból készült, esetleg strukturált a felülete, vagy különleges bevonattal rendelkezik. Az íróeszközök alkalmazása előtt ajánlott kellő türelemmel és kitartással minél többet gyakorolni. Mielőtt az íráshoz hozzáfekszünk, érdemes halvány segédvonalakat elhelyezni a papíron, így egyenlete-

sebb írásképet tudunk létrehozni. A toll hegyét belemártjuk a tintába, amelyről az folyamatosan folyik le az írás közben. A hegy kialakításától függ, hogy mennyi tinta marad meg rajta, és milyen sűrűn kell újra belemártani. A vágott végű tollakkal való írás sajátossága a vonalvastagságok változatossága, amely művészi hatást kölcsönöz az írásképeknek. Ennek eléréséhez célszerű 40-45 fokos szögben tartani és mozgatni az eszközt. A mártoga-

tós toll továbbfejlesztett változata a **töltőtoll**. A tinta az eszköz belsejében, egy tartályban helyezkedik el, használata közben a tinta gyorsabban szárad. Létezik egyszerű használatos, illetve utántölthető tintapatron. Az ókori egyiptomiak **nádtollat** alkalmaztak íróeszközként, mellyel papirusztekercsre írtak. Használata a középkorban is elterjedt volt, majd a 7. századtól a **lúdtoll** fokozatosan átvette a szerepét. A szerzetesek lúdtollal írták a kódexeket pergamenre, mely a 18.

században a legfontosabb íróalkalmatosságnak számított. A nádtoll és a lúdtoll alkalmazása hasonlít a mártogatós tolléhoz, annyi különbséggel, hogy kevesebb tinta marad rajtuk, és másként adagolják. Sűrűbben kell tintába mártani, így több időbe telik a betűvetés. Manapság többféle íróeszköz közül válogathatunk, a legelterjedtebb a **golyóstoll** használata. Bíró László Józsefnek sikerült egy olyan tollat kifejlesztenie, amelynek a hegyén egy forgó gömb kijuttatja a tintát a papírra, s a tinta rögtön megszárad. Találmányát 1938-ban szabadalmaztatták, amit Bíró-tollnak is neveznek. A golyóstollal való írás során a húzott vonalak egyenletes vastagságúak. A kézzel írás nem pusztán a kéz és az izmok mozgását jelenti, hanem az emberben végbemenő szellemi tevékenység eredménye. A hagyományos íróeszközök kipróbálásával esztétikai élményben lehet részünk, és egy kicsit közelebb kerülhetünk a régi korok elfeledett értékeihez. Használatuk megtanulásával és gyakorlásával pedig olyan készségre tehetünk szert, mely egész életünk folyamán elkísér bennünket.

Kesztyűs Kitti
múzeumpedagógus

KÖNYVAJÁNLÓ

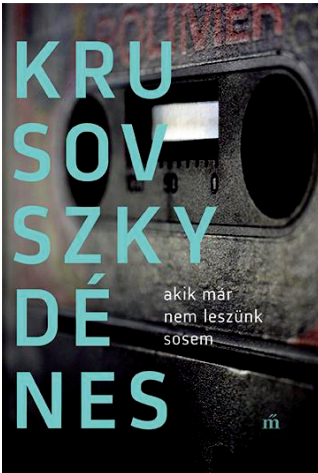

KRUSOVSZKY DÉNES: AKIK MÁR NEM LESZÜNK SOSEM

Krusovszky Dénes József Attila-díjas költő, kritikus, szerkesztő, műfordító. Első verseskötete Az összes nevem címmel jelent meg 2006-ban a Széphalom Könyvműhely gondozásában. 2012-ben munkásságáért József Attila-díjjal tüntették ki, ezzel egyike volt a legfiatalabb alkotóknak, akiket e rangos elismeréssel jutalmaztak. Írt versesköteteket, gyermekverseket, novellákat, esszéket, regényt, megjelentek műfordításai. Krusovszky Dénes nemzedékének egyik legfigyelemreméltóbb költője. Első regénye országhatárokon és generációkon átívelő történet. A regény az emlékezés, a bennünk élő és a kihagyott lehetőségeink könyve. Minden szereplőjében-ahogy az olvasójában is-ott a lehetőség, amely esetleg nem tudott kibontakozni, de ugyanúgy szerves része további életüknek. A félresiklott, más sínekre lendült életek mellett felbukkan a szocializmus, a zsidóüldözés, menekültek, az embercsempészet, az 56-os forradalom emlékképei, a gyermekbénuláson maradandó károsodással, légzéssegítséggel túlélők elfeledett sorsa, az országot elhagyó értelmiségiek. A főszereplő Lente Bálint utazása és a rejtélyvel való találkozása köré épül a cselekmény, ez egyfajta nyomozással fejlődik, de közben belső utazással válik önmaga felé, egyszerre fizikai és lelki út, mely módot ad arra, hogy főhősünk szembeüljön azzal, hogy ami van, azal mi lehetett volna, és ami már

nem lesz soha. Hogyan viszonyul önmagához, kapcsolataihoz az az én, aminek önmagát hiszi? És hogyan néz ki mindez egy tágabb, történelmi-társadalmi szempontból? A regényt egy prologus nyitja 1990-ben Amerikában. A balesetet szenvedő névtelen férfi kilétére csak a regény végén derül fény a szálak mesteri egybeszövésével. Nagy ugrással kerülünk a jelenbe, megismerjük a főhős életét, munkáját, emberi kapcsolatait. Lente Bálint vidékre készül, középiskolai barátja esküvőjére, ahol a családdal, régi osztálytársakkal való találkozás kikerülhetetlen múltidézés is egyben. A vidék kontra főváros problematikáját, karrierlehetőségeket, régi sérelmeket, diáksérelmeket, kíváncsi, köddé vált vágyakat, elvesztett reményeket, a mai harmincasok tipikus problémáit, útkeresését fűzi föl történetébe az író. A regény közepén bukkan föl egy remekmű-gyanús kisregény, A dzsinn, ami önállóan is megállná a helyét, egy történet a történetben, tulajdonképpen ez adja a rejtélyt, az egész történet gerincét. 1986-ban járunk. Mi történt a tudószanatóriumban, ki az a titokzatos ápoló, aki az 1956-os eseményeket idézi meg az egyik vastüdőben ápolat beteg segítségével? Még mélyebbre merülünk az idő-

utazásba, hősünk szülővárosának titkaiba, kiderül, hogyan befolyásolja a múlt a jelent. A kisvárosi atmoszféra, a vidék jellemző figurái megidézi az akkori valóságot. A tulajdonképpen események bárhol megeshettek volna, velünk is történhetek volna, vagyis valamennyiünké az események sora, a szereplők itt élnek bennünk is. A következő történet maga az esküvő. Hangulatával tökéletesen megidézi a szokásokat.

A régi barátok, az első szerelem alakja több titkot rejt, mint gondolnánk. Az egyik kulcsmondat hangzik el a főszereplőnek címezve: „Irigyellek, hogy tudsz élni becsukott szemmel...” A lezárás visszahozza a jelenbe az olvasót. A régi szálakat mesterien köti össze és varrja el a szerző. Az akik már nem leszünk sosem karakterei mi magunk vagyunk, egy olyan kornak útkereső, válságban lévő, reménykedő személyei, akik már nem leszünk sosem. A régmúlt sérelmek után is van élet, felnőtté válni hosszú, keserű folyamat, a pillanat elillan, az idő pedig halad megállíthatatlan útján. Mindannyiunkkal.

HÁZUNK TÁJÁRÓL

Egy rövid időre búcsúzik a Zemplén Televízió és az Újhelyi Körkép szerkesztőségétől László Mária kolléganőnk. A szerkesztő-riporter babát vár, ezért egy ideig a városi hírek és események helyett az anyai teendők foglalkoztatják majd.

Marcsi! Köszönjük a munkát, jó egészséget kívánunk a családnak!

TRIANON 100: "HÁT OLY RETTENETES A MAGYARSÁG BÜNE?"

A gyászos napot követően, 1920. június 30-án ült össze először Zemplén Vármegye Törvényhatósági Bizottsága rendes „évnyedés” közgyűlésére Thuránszky László főispáni teendők ellátásával is megbízott törvényhatósági kormánybiztos elnöklete alatt. A közgyűlés megnyitása előtt a vármegye ősi tanácskozó termét, „mely a proletárdiktatúra, majd a cseh megszállás következtében egy emberöltőnek tetsző hosszú időn át, a borzalmak forrása, a megpróbáltatások és megaláztatások laktanyája volt” a helyi római-, és görög katolikus, evangélikus és a református lelkészek beszentelték, megáldották. Szünet után a törvényhatósági kormánybiztos székfoglalója következett, aki elmondta, hogy utoljára 1918 szeptemberében gyűlt egybe „a tekintetes törvényhatósági bizottság”, a decemberi rendes közgyűlést már nem lehetett összehívni, azóta szünetelt az alkotmányos élet. Ezután a novemberi forradalomnak nevezett öszirózsás forradalomról, a forradalom alatt történt fékevesztett rombolásról, az azután kikiáltott népköztársaságról és vezetőik gáztetteiről beszélt. Üdvözölte szeretett vármegyéjét, a törvényhatósági bizottság minden tagját, és „... most még innen a távolból, az egyidőre elszakított részekben sínylődő, szenvedő testvéreinket, azzal a szent meggyőződéssel, hogy szenvedéseik már nem soká fognak tartani, - azzal a szent fogadalommal, hogy elszakításukba, országunk szétdarabolásába belenyugodni soha nem fogunk! – hogy minden erőnkkel azon leszünk, hogy őket ez ősi teremben mielőbb testvéri karjainkba zárva, keblünkre ölelhessük, itten üdvözölhessük.” Elmondta, hogy programot adni nem tud, 37 éve szolgálja vármegyéjét, aki ez idő alatt minden választása alkalmával, osztatlan bizalmával tisztelte meg és arra fog törekedni, hogy ezt továbbra is kiérdemelje és meg szolgálja. A rájuk váró újjáépítés nagy munkájában tudja mi a teendő, amit, ha a körülmények engedik és Isten egészséget ad hozzá, el is tudja végezni. „Édes hazánkra annak alkotmányosan megválasztott kormányzójára, sokat sanyargatott vármegyénkre és a megkezdett működésünkre Isten áldását kérve...” nyitotta meg a közgyűlést. Zemplén Vármegye Törvényhatósági Bizottsága tudomásul vette a magyar királyi belügyminiszter leíratát, amely Thuránszky László helyettes alispánt Zemplén vármegye főispáni teendőinek ellátásával is megbízott törvényhatósági kormánybiztossá nevezte ki. Bernáth Aladár helyettes alispán üdvözlő beszédet intézett az újonnan kinevezett főispán kormánybiztoshoz. Beszédének azonban nem a Thuránszky személyét üdvözlő részét közöljük. A közzétett forrással azt szeretnénk bemutatni, hogyan vélekedhetett a tria-

noni tragédia okairól, az ország akkori helyzetéről a korban élt tájékozott ember.

„Méltóságos Kormánybiztos
Főispán Ur!
Tekintetes Törvényhatósági
Bizottság!

Ha végigtekintek az ősi székház sok dicső, de sajnos, az utóbbi esztendőben talán még több szomorú napokat látott ódon falai közt megjelent bizottsági tagok során, - szívem elszorul s szemeimet a könny elhomályosítja. Hol vannak a vármegye felső vidékének ősmert alakjai, hol vannak a Bodrogköz színmagyar népének képví-

leti Svájc eszméje, mely Szent István koronája alatt egy ezredév során egybekovácsolt területeket akart megbontani, a „nem akarok több katonát látni” dőre kiszólás, mely veretlen s az ellenség által retteget csapatainkat szétzüllesztette, tette lehetővé, hogy jöjjön aztán az a kalandor, erkölcstelen társaság, amely a romboló munkát befejezve, a megásott sírba a nemzeti érzést s a szent trikolórt dobta, reá hengergetve a szenvedések követét s hozva a nemzeti érzés helyett a nemzetköziséget, a trikolór helyett az ártatlanok véréből még pirosabbá lett veres rongyot, elhitette a körülöttünk leső rabló szomszéd-

nemzetek örök életének ígéretföldjére.

Nem féltem a magyart! Ha Isten velünk, ki ellenünk?!

(...)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Mint a Kormánybiztos Főispán Ur közölte, június hó elsejével az alispáni állásba lettem behelyettesítve. Mint alispán helyettes ma első ízben jelentem meg a közgyűlés színe előtt. Azalatt a 25 év alatt mióta a vármegye szolgálatában állok, több ízben tapasztaltam a bizottság tagjainak jóindulatát és megtisztelő támogatását. Arra kérem a bizottság minden egyes tagját, hogy az alispán helyettesi minőségemben sem vonják meg tőlem jóindulatú támogatásukat. Ha ezt elnyerem, úgy munkám sikere biztosítva lesz. Részletes programot ezúttal ne várjanak tőlem, - a mai rendkívüli helyzetben ilyenekkel előállni nem lehet. – Ma nem lehet senkinek más a feladata, mint utolsó leheletéig küzdeni az ország s ezzel együtt vármegyénk területi integritásáért. Kettőt azonban ígérek. Mint eddig is mindenkor igyekeztem tisztársaim sorában a munka javát kívenni, úgy ezentúl is, elől akarok járni köztük a kötelesség teljesítésében. Egyedül a munka az, mellyel megtépett hazánkat kivezethetjük abból az iszonyatos helyzetből, melybe azt épp azok, kik a munka jelszavával jöttek, sodorták. Ne legyen azonban a munkának és a dolgozásnak hirdetése még most is csak jelszó, ebből már elég volt, teljesítse kötelességét minden ember egész erejével és tudásával, és azt hiszem, hogy akkor hazánk még egyszer nagy és hatalmas lesz, még e helyen leszek, ily értelemben fogom itt is a munkát megkívánni. A második az, hogy a hozzám beérkező ügyek ne csak elintézve legyenek, de azok minden politikai befolyástól mentesen, - miután politikai párt szolgálatában, mint közigazgatási tisztségviselő sosem álltam és nem fogok állani, - jól is legyenek elintézve, mert csak ez ébreszti fel a népben a bizalmat a hatóságok iránt.

(...)

Attól a szent meggyőződéstől áthatva, hogy a ránk kényszerített végzet hazánk és vármegyénk területének egy részét csakis átmenetileg szakíthatta el tőlünk, s megfogadva, hogy míg egy magyar él e földön, a jelenlegi határokból soha, de soha belenyugodni nem fogunk, egy szívvel és lélekkel kiáltsuk:

Eljen az egységes Magyarország s ebben éljen Zemplén vármegye!

Összeállította: Kálmán Éva levéltáros

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár honlapja.

A hónap dokumentuma.

FOLYTATÁS A KÖVETKEZŐ LAPSZÁMBAN.

selői, hol van a vármegye 8 járásának főszolgabírája? Hát nem volt elég az 1914–1915. évi keserűség, amikor szeretett vármegyénk felső részét az ellenség dúlta, amikor a felső járások lakóinak ezrei indulnak meg, hogy meneküljenek az ellenség durva támadásaitól. Hát hitük-e akkor – a világtörténelemben is páratlan gorlicei áttörés után, dicső csapataink előnyomulása előtt futva futott az ellen, - hogy fiaink, testvéreink vére által megszentelt földet valaha is ellenség fogja taposni, de nem csak taposni fogja, de ott be is rendezkedik és még azt is tűrni leszünk kénytelenek, hogy vármegyénk székvárosának egy részét magáénak tartsa. Hát már teljesen elfordult a Magyarok Istene tőlünk? Hát oly rettenetes a magyarság büne? – Igen, mert a legnagyobb bűnbe esett – saját fiai ásták a sírt e szegény hazának! A ke-

dokkal, hogy el van temetve a magyar, most már büntetlenül lehet a bilincseket reá rakva gaz karmaikat az ország testébe vágni, s kiszakítani onnan egy-egy tápot adó életerőt.

De félre e szomorú képekkel!

Volt már és lesz még feltámadás. A síron a kő már megmozdult, a halott már ébredszik, a nemzeti érzés a sírból már ki is rebbent, jöttére a szétfoszlott a nemzetköziség és a piros rongy. Hiszen, tudom, hogy még feltámad a magyar. A sírből kilép, megrázza bilincseit, annak hangára a testen levő élősdiek lehullva menekülnek vissza pizkos odúikba, ahonnan előbújtak. A visszavonás ezredéves átkát levelezelve, kéz a kézben, kar a karban, testvéri együttérzéssel a magyarok Istenét kiengesztelve megkezd a magyar az új, a dicsőbb ezredéves életét, melyben eljut a

NYITÁS – COVID-19 UTÁN

A COVID-19 JÁRVÁNY CSILLAPODÁSÁVAL PÁRHUZAMOSAN HAZÁNKBAN IS FOKOZATOSAN ÚJRA-INDUL A KULTURÁLIS ÉLET.

A SZABADTÉRI MÚZEUMOK KORLÁTOZOTT ÚJRANYITÁSÁT KÖVETŐEN JÚNIUS 23-ÁN KINYITOTTAK A ZÁRTERMI KIÁLLÍTÓHELYEK IS. A SÁTORALJAÚJHELYI MÚZEUMOKBAN MÁR AZ ELSŐ NAPOKBAN VOLTAK TURISTÁK, HISZEN AKIK A KÜLFÖLDI NYARALÁS HELYETT A BELFÖLDI TÚRÁZÁST VÁLASZTOTTÁK, SZÍVESEN JÖNNEK VIDÉKÜNKRE IS.

Az alábbi szabályok betartásra hívják fel a múzeumba látogatók figyelmét:

- a látogatók kötelesek szájmascot, vagy egyéb, a célnak megfelelő védőfelszerelést viselni,
- kötelező a tárlatok megtekintése előtt az előtérben elhelyezett kézfertőtlenítő használata,
- a látogatás során tartásnak egymástól legalább 1,5 méter távolságot,
- a kiállítás biztonságos látogatását, a múzeumi munkatársak koordinálják

ÚJRANYITOTT A KÖNYVTÁR IS.

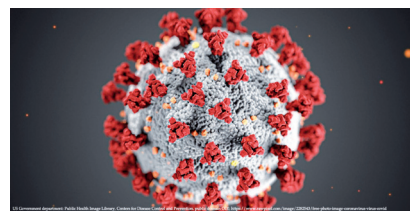
Az olvasók már nagyon várták ezt is. Korábban küszöbkönyvtári szolgáltatás működött két héttig, ami azt jelentette, hogy vissza lehetett vinni a még márciusban kikölcsönzött könyveket, és előzetes egyeztetés után, akár másik olvasnivalót is vihettek haza a látogatók. Ám az épületbe csak június 22-én léphettek be az olvasók, így használhatták a folyóirat olvasót, a kézikönyvtárat, és a számítógépeket. A visszahozott könyvek két napra ugyan karanténba kerülnek, de ez már a legkevesebb kellemetlenség, amit a hosszú szünet után el kell viselni az olvasóknak.

NYIT A MOZI, ÉS KÉSZÜLNEK A PROGRAMOK IS.

A Kossuth Lajos Művelődési Központ is nyitásra készül. A házban a karantén ideje alatt felújítás volt, így július első hetében nyitják a házat teljesen. A nyár máskor is a szabadterei rendezvényekről szólt számukra, és ez így is marad. Térzenei program egész júliusban lesz péntekenként a sétálón. Ezt a Filharmonia Magyarország szervezi Sátoraljaújhelyen is, ezen túl a ház megszólította a helyi művészeti csoportokat, akik rendszeresen jelentkeznek majd programmal szombatonként szintén a sétáló utcán. A mozi is tervezi a nyitást, lapunk megjelenésével egy időben már biztosan lesz vetítés a Latabár Moziban, a műsor a márciusban elmaradt filmekkel kezdődik. Az augusztusi programkínálatról júliusi lapszámunkban írunk majd bővebben.

ÁTJÁRHATÓ HATÁROK

Június 18-tól az Európai Unió tagállamainak állampolgárai, valamint a szerb, a svájci, a liechtensteini, a norvég és az izlandi állampolgárok szabadon beléphetnek Magyarországra területére és ezzel párhuzamosan a magyar állampolgárok mentesülnek a karanténba vonulás kötelezettsége alól, ha az Európai Unió tagállamaiból, Szerbiából, Svájcban, Liechtensteinből, Norvégiából vagy Izlandról térnek haza. A rendőrség azt kéri az útra kelőktől, hogy indulás előtt a „Hatarinfo” oldalon (<http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo>) tájékozód-

janak a határátkelési lehetőségekről. Azt sem árt megtudni, hogy az ország, ahová utazni szeretnénk, milyen járványügyi védekezést kér állampolgáraitól. Ez a nyár bizonyára a korlátozásokról, és a védekezésről szól számos európai és azon túli országban is, az információk pedig szinte naponta változnak. Így aki még így is külföldi nyaralást tervez, alaposabb szervezéssel kezdje meg azt.

KBK

LEJÁRT OKMÁNYOK FÉL ÉVVEL MEGHOSSZABBODNAK

Az állampolgárok kényelme, továbbá az ügyfél-ügyintéző találkozások további csökkentése érdekében Magyarország Kormánya minden, a magyar hatóságok által kiállított, a veszélyhelyzet ideje alatt lejárt, valamint a veszélyhelyzet megszüntetését követő 15 napon belül lejárt hivatalos okmány érvényességi idejét a veszélyhelyzet megszűnését követő 180 napig meghosszabbítja. Ez azt jelenti, hogy a 2020. március 11. és 2020. július 3. között lejárt okmányok Magyarország területén 2020. december 15-ig érvényesek. Az intézkedés vonatkozik a forgalmi engedélybe bejegyzett műszaki érvényességi idejére is, azonban a letelepedési, tartózkodási, bevándorlási engedélyekre ettől eltérő szabályok vonatkoznak. A veszélyhelyzet ideje alatt több mint 660 ezer okmány érvényessége járt le, azonban az új kormányrendeletnek köszönhetően így kellő idő áll az állampolgárok rendelkezésére, hogy kényelmesen intézhessék okmányaikkal kapcsolatos ügyeiket.

Kiadó: Miniszterelnökség

RÖVIDHÍREK

BORSI KASTÉLY FELÚJÍTÁSA

Kissé nehezítette, de nem szüneteltette a Borsi Kastély felújítását a járványveszély. II. Rákóczi Ferenc szülőhelyén gazdag kiállítási program várja majd a látogatókat, mely megidézi a fejedelem életútját és a szabadságharcot, de az épület más funkciót is kap. Szállást és rendezvény központot is kialakítanak benne, és konyhával, ebédlővel is bővítik. A cél, hogy a rekonstrukciót követően az kastély fenntartását a szálláshely, és egyéb szolgáltatások bevételeiből tudják fedezni.

ROTARY ADOMÁNYOK

Több mint 1 millió forint értékben adományoztak, jótékonykodtak a koronavírus-járvány elleni védekezésben a Rotary Club Sátoraljaújhelyi tagjai. Országos kampányhoz is csatlakoztak a tagok, ebből lélegeztető-gépeket vásároltak budapesti kórházakba, de támogatták a helyi Erzsébet Kórházat, nyújtottak pénzügyi támogatást az idősebb lakosok részére. Legutóbb egy igen hatékony, fertőtlenítésre használt eszköz, ózongenerátor vásároltak az Egyesített Szociális Intézménynek.

SZENTÉJ-PÜNKÖSD A NETEN

Szentéj- Pünkösd a neten címmel rendezte meg idén Szentlélekvaró egyházi programját a Hegyközi Karizmatikus Megújulás közössége. A Szent István Király főplébánia volt a központi helyszín, de most az interneten keresztül több mint 5 ezer ember követte a szentmisét, dicsőítéseket, tanúságtételeket. Az esemény központjában az Eucharisztia állt, az elhalasztott világgörögösszusz jegyében, de arra készülve

imádkoztak a hívek egy teljes éjszakán át – pünkösd reggel hét óráig.

DR. ARTNER GÉZA FOTÓI

Dr. Artner Géza a sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház sebész főorvosa. Jól bánt a szikével, és mint látható a fényképezőgéppel is. Az orvosi hivatás mellett odafigyel, és meg is látja a szépet, de még nagyobb öröm számára, ha másokkal is megoszthatja azt. Több mint 11 alkalommal volt már kiállítás, amelyben természetfotókat, épületeket, utazásai élményeit mutatta be. A természet, és talán az ember mulandóságát is szeretné ezekkel a pillanatképekkel megállítani. A Zemplén Televízió közösségi oldalán futó ÉnIdő sorozatában röviden, Mecénás című műsorában hosszabban beszél hobbjáról. Mi csak néhány fotóját közöljük, kedvesinálónak.

Boldogság Újhelyen

A karantén sem szegte kedvét az újhelyi fiatal párnak, akik június 6-án fogadtak örök hűséget egymásnak a Sátoraljaújhelyi Polgármesteri Hivatalban. Szalontai Gyula és Szalontai Ágnes velünk is megosztotta örömét, mi pedig gratulálunk nekik, és hosszú, boldogságban, egészségben eltöltött házas éveket kívánunk! Fotó: Szabó Bence